

چشم اندازی گذرا بر وسطی کلا

پژوهشی در آیه از وسطی کلا

«آمیزه ای از تاریخ، طبیعت و فرهنگ»

مؤلف: علی محمد دبیری

سرشناسه

: دبیری، علی محمد، ۱۳۵۴-

عنوان و نام پدیدآور

: چشم‌اندازی گذرا بر وسطی‌کلا (پژوهشی روایی از وسطی‌کلا)
« آمیزه‌ای از تاریخ، طبیعت، فرهنگ » / مولف علی‌محمد دبیری.

مشخصات نشر

: آمل: وارث‌وا، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری

: ل، ۴۴۰ ص.: مصور، جدول.

شابک

: 978-600-8818-63-2

وضعیت فهرست نویسی : فیا

عنوان دیگر : (پژوهشی روایی از وسطی‌کلا) « آمیزه‌ای از تاریخ،

طبیعت، فرهنگ ».

موضوع

: وسطاکلا

موضوع

: (Vostakola (Iran :

رده بندی کنگره

: DSR ۲۱۲۵ / س ۱۳۹۸۶ ۲

رده بندی دیویی

: ۲۲۵/۹

شماره کتابشناسی ملی

: ۵۶۲۵۰۹۸

چشم‌اندازی گذرا بر وسطی‌کلا

(پژوهشی روایی از وسطی‌کلا)

علی محمد دبیری

صفحه آرای: حسام محمدزاد

طراح جلد: مریم احمدی

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۸ چاپ و صحافی: علی - خیام

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

قیمت: ۴۰۰۰۰ تومان

انتشارات وارث‌وا

نشانی: آمل، خ نور، ده متری اول، ک خطیبی، طبقه فوقانی پاساژ ثانی

ایمیل: vareshva28@yahoo.com

دورنگار: ۰۱۱ ۴۴۲ ۶۸۷۰۹ — تلفن: ۰۱۱ ۴۴۲ ۶۸۷۰۹ — ۰۹۱۱ ۱۲۷ ۶۶۱۰

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه	د
یادداشت	ز
تقدیم	ش
تلخیصی از طرستان «مازندران»	ص
شمه ای از شهرستان آمل	ط
گاهشماری	ف
فصل نهم: تاریخ	
پیدایش وسطی کلای جدید «میانه»	۲
تورون مله	۳
وسطی کلا	۱۳
آحسیا	۲۱
طوایف اصیل و بخش های وسطی کلا	۴۷
اربابان، کدخدایان و شاهان	۵۳
آمحمود	۶۶
برادران کاوه	۱۰۱
عظیم «عزیز» ملک	۱۱۷

فصل دوم: طبیعت

آب بندان	۱۲۲
آسیو و اودنگ	۱۲۳
اشکار بیشه	۱۲۶
جنگل و منابع زیرزمینی و آب شرب	۱۴۰
حفر چاه	۱۵۴
کاله	۱۵۸
گرم رود	۱۶۰
محصولات زراعی و باغی	۱۶۶
مرغداری	۱۶۸

فصل سوم: فرهنگ

الف: تورون مله	۱۷۰
ب: وسطی کلا	۱۷۶
اماکن مذهبی و مراسمات	۱۷۶
اولین ها	۲۰۱
تحصیل و مکان های آموزشی	۲۰۲
جمعیت و بهداشت	۲۰۹
خیرین و زحمت کشان	۲۱۱
شاعران	۲۱۳
شالیکوبی	۲۲۰
شرکتهای تعاونی	۲۲۲

۲۲۶	شورا و داوطلب نمایندگی
۲۲۸	شهدا، جانبازان، آزادگان
۲۳۰	شهرت
۲۳۲	قرآن و حافظان و مبلغان دینی
۲۳۹	کارکنان و کارمندان
۲۴۱	کشاورزی، محصولات و ادوات
۲۴۱	گرمابه یا حمام
۲۴۵	مراسمات مذهبی
۲۵۴	نام گذاری وسطی کرد
۲۵۶	نانوایی
۲۵۹	نکات زبانی (اصطلاحات - ضرب المثلها - واژه ها)
۳۰۸	ورزش
۳۲۶	هفته بازار
۳۲۷	فصل چهارم: تصاویر
۴۱۳	پیشنهادات
۴۱۴	منابع

خداوندا تویی آن یادگارم که در عمرم به پایت شرمسارم^۱

سپاس خدای را سزاست. که جهان آفرید و برکالد جهانیان جان دمید. درود برهمه‌ی انبیای عالم از آدم تا خاتم به ویژه بروان پاک پیامبر اسلام محمد محمود «ص» که بشر را به خدا شناسی راه نمود و آیین زندگانی را به ایشان آموخت.

شناخت هر روستا، وضع سکنه، فرهنگ، آداب، رسوم و جغرافیای آن در دید و نگرش آیندگان اثری مهم می‌گذارد. چرا که هر روستا در گذر زمان با فراز و نشیب‌هایی روبرو می‌گردد، که می‌تواند برای آینده‌ی همان روستا و حتی توابع مثرثمر باشد. اما متأسفانه با به ثبت در نیامدن، به دست فراموشی می‌رود و در هاله‌ای از ابهام باقی می‌ماند.

یکی از روستاهای ناشناخته، در حاشیه‌ی جنگل البرز، روستای وسطی کلای آمل از توابع استان مازندران می‌باشد که برای معرفی بیشتر، جستجوی سالانه از سوی علاقمندان به تحقیق را می‌طلبد.

براین ایده علاقه و میل باطنی به تحقیق بعد از لیسانس در نگارنده، چرن آشفشانی فوران شد. در یکی از روزهای سال هزار و سیصد و هشتاد و یک با برادرش^۲ مشغول گفتگو بود، که ناگهان موضوع تحقیق درباره‌ی وسطی کلا به میان آمد. در حالی که تشویق کرد، نگارنده مصمم شد، به طور جدی اقدام کند. درباره روستای وسطی کلا منبعی مکتوب وجود ندارد،

^۱ تک بیت از نگارنده

^۲ یار علی

چرا که نگارنده بارجوع به لغت نامه‌ها و کتابهای تاریخی نتوانست حتی اسمی از وسطی کلای بابل یا آمل پیدا کند. از جمله لغت‌نامه‌ی علامه دهخدا، فرهنگ دکتر معین، فرهنگ برهان قاطع، تاریخ مازندران، تاریخ طبرستان ابن اسفندیار در قرن هفتم، تاریخ طبرستان و رویان و مازندران از محمدحسین تسیحی تنها کتابی که آنهم نه نامی از تورون^۱ و وسطی کلا، بلکه فقط تکه‌ای از شورش محمود وسطی و فرزندش بسیار مختصر نامبرد، کتاب «بندی، سرزمین، تاریخ، فرهنگ»^۲ می‌باشد. هرچند ذکری از این دست، جای دست مریزاد دارد. از این رو نگارنده سعی کرد براساس شنیده‌ها و دیده‌ها به جمع‌آوری مطالب بپردازد. بنابراین در تاریخ شانزدهم فروردین هزار و سیصد و شستاد و یک، تحقیق میدانی برای جمع‌آوری داده‌ها آغاز کرد. روش‌های مطالعه، مصاحبه، پرسشگری، گفتگوی تلفنی، عکسبرداری و مشاهده‌ی عینی بعنوان روشهای جمع‌آوری داده‌ها مد نظر قرار گرفت. اولین راوی تحقیق، مرحوم حسین جان اژدری بود. در این راستا سعی بر آن شده سه جنبه‌ی تاریخ، طبیعی و فرهنگی بیشتر مطمح نظر قرار گیرد. با این حال نگارنده به‌طور غیرمداوم تا سال هزار و سیصد و نود و چهار آنچه که جمع‌آوری کرد، را خودش تایپ نمود. از آن سال تا، تابستان هزار و سیصد و نود و هفت هم تا حد توان، رفع نقص کرد، و هم مطالب جدید دیگر بر آن افزود. هر وقت از روستا با آنکس که قرار بود پرسشی صورت گیرد، مطابق با میل و تعیین وقت راوی عمل می‌کرد تا بتواند از این رهگذرگلی از گلستان بچیند و برنوشته‌اش بیفزاید. باشد که فرا راهی برای آن گمان باشد. آنچه را که به یاداشت درآمد، روایت راویان و محصول چندین سال تلاش نگارنده است. این، اولین کتاب از روستای مذکور است، که به نگارش درآمد. بطور حتم پذیرای انتقادات زیادی است. در عین حال می‌تواند سرآغاز یک هدفی بزرگ همانا معرفی و شناخت روستا جزو نخستین منبع

^۱ روستایی که وسطی کلای قدیم یکی از شش کلای آن محسوب می‌شد.

^۲ بندی، سرزمین، تاریخ، فرهنگ، یوسف الهی و شهرام قلی پور گودرزی، چاپ ۱۳۹۳

مکتوب در خدمت علاقمندان و مردم قرار گیرد. شاید در لابلای متن موضوعاتی مطرح گردد، که برای خواننده دوگانگی و تعصب ایجاد کند. این دوگانگی، ناشی از روایت راویان و تعصب، ناشی از ذکر واقعیت می‌باشد. نگارنده امید دارد که از واقعیت چشم نباشد و آنطور ننویسد، که دلش می‌خواهد. بلکه آنطور بنویسد، که اتفاق افتاد و راوی گفت. چرا که هدف نگارنده دروغ‌پردازی و لفافه‌گویی و رمان‌پردازی نیست بلکه آگاهی بخشی است. نگارش این مجموعه بعنوان نمونه حکم اختراع اولین ماشین را دارد، که خالی از ایراد نمی‌باشد. از این رو نگارنده به منقح شدن آن، معترف می‌باشد. در پایان، نگارنده بر خود وظیفه می‌داند که مراتب قدردانی خود را از عزیزان زیر اعلام بدارد.

الف: راویانی^۱ که تلفظ و سوری، نگارنده را یاری کردند.

ب: دوست و هم‌روستایی عزیز، دکتر مهدی فضلی^۲، استاد دانشگاه در رشته‌ی جامعه‌شناسی، در انسجام بخشیدن متن همکاری نمود.

ج: از همسر و فرزندانم که مرا رتبه‌ها را تحمیل کرده، صبوری پیشه کردند.

ح: برادرم که اولین مشوق من بود.

علی محمد دبیری

آمل پاییز ۱۳۹۷

^۱ مرحوم حسین جان اژدری، مرحوم علی مهدی عابدی، سلیمان ولیزاده، عیسی رنجبر، جهان‌بخش عزیزی، علی میرزا محمدی، یوسف کاردل و عنایت الله صالحی، دکتر آقا جانان میر، حجت الله منصوری، میرزا محمد اکبری، عزیز الله عابدی، شکر الله محمودی، روشنعلی ایزدی، مهر علی عسکری، گدا علی حسن زاده، حاج نور محمد حاجی پور، مرحوم هرمز عباسی، اسفندیار عزیزی، مرحوم مصطفی ابراهیمیان، رمضان براری، طهماسب کربلایی آقا دهقان، باباشعبانی از شهنه کلا، خانعلی دبیری، قاسم رنجبر، غلام عباسی، عباس اختری، خانعلی عزیزی، مرحوم علی اکبر امینی، قلی امینی، احمد اژدری، یحیی شفاعی، مهر علی «ابول» اکبری، نورعلی رضائی، اصغر براری، حبیب الله حبیبی، مهدی بیگلری، بهمن اژدری و خانم‌ها منظر بانو رمضان زاده، مهرانه فضلی، زینب منصوری.

^۲ رجوع به شکل هشتاد و دو - تصاویر